

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5385-16

meddelad i Stockholm den 8 november 2017

KLAGANDE

AA

Ombud: Biträdande jurist Kajsa Lunderquist
Advokatbyrån Limhamnsjuristen AB
Övägen 8 A
216 42 Limhamn

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. BB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Göteborgs dom den 21 september 2016 i mål nr 3687-16

SAKEN

Gravsättning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 185883

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

När någon avlider utan att ha gett uttryck för t.ex. var gravsättningen ska ske kan det uppstå en tvist mellan anhöriga eller närstående om detta. Sådana tvister ska i första hand lösas genom medling, men om ingen enighet kan nås ska länsstyrelsen avgöra vem som ska bestämma i frågan.

CC avled 2015 och efterlämnade barnen BB och AA som närmast anhöriga. CC hade inte uttryckt något önskemål om var hon ville gravsättas och döttrarna kunde inte enas om en plats. Enligt AA skulle CC ha velat gravsättas på Limhamns kyrkogård, som ligger i Malmö där hon var bosatt i mer än 70 år. BB ansåg att CC skulle ha velat gravsättas på Veberöds kyrkogård där hennes make är gravsatt.

Efter försök till medling hänsköts tvisten till Länsstyrelsen i Skåne län som ansåg att CCs anknytning till Malmö fick anses ha varit mycket stark och att det därför var mest sannolikt att hon skulle ha velat bli gravsatt på Limhamns kyrkogård. Länsstyrelsen beslutade därför att AA skulle bestämma om gravsättningen. BB överklagade beslutet till förvaltningsrätten som gjorde samma bedömning som länsstyrelsen och avslog överklagandet.

Kammarrätten ändrade underinstansernas avgöranden och beslutade att BB skulle bestämma om gravsättningen. Enligt kammarrätten gav inte utredningen i målet stöd för att någon av parterna utifrån sin personliga samhörighet med CC kunde ges företräde att bestämma om gravsättningen. Bedömningen skulle i stället göras utifrån vem av dem som närmast kunde anses representera CCs önskemål om var hon ville bli gravsatt. Kammarrättens uppfattning var att makar som levt länge tillsammans får förutsättas ha ett önskemål om att gravsättas på samma plats och att en sådan

anknytning generellt väger tyngre än geografisk anknytning. BB var därför den som närmast fick anses representera CCs önskemål.

YRKANDEN M.M

AA yrkar att hon ska ges företräde framför BB att bestämma om gravsättningen. Hon anför bl.a. att CCs anknytning till Malmö var mycket stark och bör väga tyngre än anknytningen till platsen där hennes make är begravd.

Länsstyrelsen i Skåne län tillstyrker bifall till överklagandet.

BB bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. att CC bör begravas på samma kyrkogård som sin make som hon levde tillsammans med under många år.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

Frågan i målet gäller hur det bör avgöras vem som ska bestämma om gravsättningen av en avliden person när denne inte gett uttryck för sin egen vilja beträffande gravsättningen.

Rättslig reglering m.m.

Enligt 5 kap. 1 § begravningslagen (1990:1144) bör när någon har avlidit, hans önskan om kremering och om gravsättningen såvitt möjligt följas av den som i egenskap av anhörig eller närstående eller annars ordnar med gravsättningen.

Om de efterlevande inte kan enas ska, enligt 3 §, huvudmannen för begravningsverksamheten på den ort där den avlidne senast var folkbokförd på

begäran medla mellan parterna. Om parterna enas, ska huvudmannen fastställa deras överenskommelse. Om enighet inte kan uppnås, ska huvudmannen i stället med eget yttrande hänskjuta tvisten till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen ska då, enligt 4 §, pröva vem som ska bestämma. Länsstyrelsen ska därvid särskilt beakta de önskemål som den avlidne kan ha haft. Hänsyn ska också tas till parternas personliga förhållande till den avlidne, främst sammanlevnad, släktskap eller annan nära anknytning.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Huvudsyftet med bestämmelserna i begravningslagen är att det är den avlidnes önskemål som ska vara vägledande i frågor som rör kremering och gravsättning (prop. 1990/91:10 s. 92 f.). Den av parterna som närmast kan anses företräda den avlidnes vilja i dessa hänseenden bör därför enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening vara den som ges i uppdrag att bestämma om gravsättningen.

När den avlidne gett någon förtroendet att ordna med gravsättningen får den personen antas ha bäst insikt i vad den avlidne önskade eller skulle ha önskat och det bör krävas starka skäl för att ge någon annan i uppdrag att ombesörja gravsättningen (jfr a. prop. s. 96). Om den avlidne inte har utsett någon sådan person måste det göras ett försök att så långt möjligt utröna den avlidnes önskemål om gravsättningen varpå den person som kan antas representera denna önskan anförtros uppdraget.

Någon av de tvistande parterna kan ha haft ett sådant personligt förhållande till den avlidne att han eller hon kan förmodas ha kunskap om den avlidnes önskemål. När den avlidnes vilja inte på så sätt kan läggas till grund för ett ställningstagande återstår emellertid inte annat än att göra ett på allmänna värderingar grundat antagande beträffande vad den avlidne kan ha önskat i fråga om sitt vilorum.

Mål nr
5385-16

När CC avled hade hon inte gett uttryck för något önskemål om var hon ville gravsättas och hon hade inte heller utsett någon att ta hand om saken. Vid sådant förhållande måste först ställning tas till vad hennes önskemål kan ha varit för att därefter ge den av parterna som närmast företräder denna önskan uppdraget att ombesörja gravsättningen.

Varken vad BB eller AA har anfört ger någon närmare vägledning i fråga om CCs vilja beträffande på vilken plats hon skulle ha velat bli gravsatt.

CC bodde i Malmö i över 70 år. Under drygt 40 år var hon gift med DD, som inte var far till hennes döttrar. DD avled 2014 och BB ombesörjde då hans begravning, som skedde i hennes hemort Veberöd.

I detta fall är det således två omständigheter som bör vägas mot varandra vid bedömningen av vad CC kan antas ha önskat beträffande platsen för sin gravsättning, dels hennes 40-åriga äktenskap med maken DD, dels hennes långvariga anknytning till Malmö.

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening får det antas att en människa vill vila på samma plats som den person som han eller hon har sammanlevt med under en längre tid, om inte särskilda omständigheter pekar i en annan riktning. I det fall den platsen är en annan än den avlidnes hemort bör således, som kammarrätten funnit, en sådan anknytning som regel anses väga tyngre än anknytningen till hemorten.

I målet har inga omständigheter kommit fram som talar emot antagandet att CC skulle ha velat gravsättas tillsammans med sin make. BB är den av parterna som förespråkar en sådan ordning och Högsta förvaltnings-

Mål nr
5385-16

domstolen finner därför att BB ska bestämma om gravsättningen av CC.
Överklagandet ska därmed avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Mats Melin, Margit Knutsson,
Anita Saldén Enérus, Thomas Bull och Kristina Svahn Starrsjö.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Anna Vilgeus Huldt.

Förvaltningsrätten i Malmös dom den 10 juni 2016 i mål 2441-16.
Länsstyrelsen i Skåne läns beslut den 24 februari 2016, dnr 204-355-16